

Pressens Opinionsnämnd

Opinionsuttalande

20 januari 2004

Exp nr 2/2004

Anmälan mot Aftonbladet

Publiceringarna

Den 9 maj 2003 var rubrikerna på Aftonbladets förstasida. **De begärde för mycket betalt – och åkte dit.** Foton visades på tio namngivna advokater, däribland advokaten B, och i bildtexterna lämnades uppgifter om hur mycket respektive advokat hade krävt för mycket. Bildtexten till B:s foto löd: B [namnet angivet] krävde 453 867 kr för mycket. Under foton fanns den större huvudrubriken: **ADVOKATER FIFFLAR FÖR MILJONER – och det är du som betalar.**

På sidan sex fanns en inledande text där det uppgavs att en namngiven advokat inom kort skulle ställas inför rätta för grovt bedrägeriförsök, misstänkt för att ha försökt ta dubbelt betalt. Vidare uppgavs att Aftonbladet inledde en artikelserie om hur advokater fifflar eller utnyttjar det frikostiga statliga ersättnings-systemet. Därefter följde rubriken **Advokaterna som åkte dit** med underrubriken **De begärde flera miljoner för mycket betalt.**

På motstående sida återkom foton på advokaterna från förstasidan. Det tillkom också foton och uppgifter för ytterligare fem advokater. Bildtexten till B:s foto löd B [för- och efternamn] 51, [ort] – 453 867 kr. I anslutning till foton fanns vidare texten: Här är de som fått sina räkningar mest prutade i Aftonbladets granskning.

Artikelserien fortsatte de följande dagarna. Den 10 maj fanns på sidan åtta ett inslag med rubriken **FÖRTYDLIGANDE** där Aftonbladet bad om ursäkt för den olyckliga formuleringen på gårdagens förstasida. Advokaterna på första sidan hade inte fifflat

utan fått sina krav på ersättning underkända. I en artikel skriven av Aftonbladets chefredaktör och ansvarige utgivare, den 13 maj, klargjordes att rubriken om fiffel på förstasidan den 9 maj inte syftade på de där avbildade advokaterna, som fått sina kostnadsräkningar prutade, utan på andra delar av artikelserien. Tidningen bad de advokater som känt sig utpekade om ursäkt.

Anmälan

Publiceringen anmäldes till Allmänhetens Pressombudsman (PO) av advokaten B. Han menade att han genom rubriksättningen felaktigt hade utpekats som fiffelare. Han riktade också kritik mot rubriken inne i tidningen ”Det är mycket bluff som ligger bakom”.

Artikeln skadade honom både i hans yrkesliv och som privatperson. Omgivningen skulle dra den felaktiga slutsatsen att han på ett otillbörligt/orättmätigt sätt tog mer betalt än han hade rätt till.

Han framhöll att han inte var någon fiffelare. Under åren som advokat hade hans kostnadsyrkanden som regel bifallits. I ett fall år 1999, hade han dock fått vidkännas en större prutning. Det gällde ett komplicerat brottmål angående ekonomisk brottslighet som han hade arbetat med, till stor del på heltid, under tre år. Han hade ansett att det förelåg skäl att, i enlighet med ett tidigare rättsfall, yrka förhöjd ersättning. Tingsrätten hade dock inte ansett att målet hade sådan svårighetsgrad att förhöjd ersättning var motiverad. Vidare hade kostnaden för ett förhör med en skattesakkunnig inte ersatts.

Tidningens yttrande m m

Aftonbladet framhöll i yttrande till PO att en av tidningens viktigaste uppgifter var att granska hur våra gemensamma pengar används. Tidningen hade berättat om advokater som fått sina ersättningsanspråk ordentligt prutade och om advokater som fiffelat och dömts eller uteslutits ur Advokatsamfundet. Artikelserien hade lett till en diskussion om hur skattebetalarnas pengar användes i sammanhanget.

Huvudrubriken på första sidan syftade inte på de avbildade tio advokaterna utan var en allmän rubrik i obestämd form som syftade på andra delar av artikelserien. Flera av de avbildade advokat-

erna hade känt sig utpekade och hört av sig till tidningen. Aftonbladet publicerade därför dagen efter ett förtydligande och bad de berörda om ursäkt. Tisdagen den 13 maj skrev chefredaktören en ordentligt uppslagen artikel där han betonade att huvudrubriken på förstasidan den 9 maj inte handlade om de där avbildade advokaterna och åter bad om ursäkt.

Ytterligare skriftväxling förekom.

PO:s beslut

I beslut den 10 september 2003 hänsköt PO ärendet till Pressens Opinionsnämnd och anförde bl a följande:

Frågor om hur allmänna medel används har ett stort allmänintresse. Advokater har vidare en sådan ställning att de i många fall kan få tåla en granskning av förhållanden som gäller deras yrkesutövning.

Genom huvudrubriken på förstasidan den 9 maj tillsammans med fotot på bl a anmälaren, kom dock anmälaren att direkt kopplas ihop med uppgiften om advokater som fiffelar för miljoner på medborgarnas bekostnad. Denna uppgift om fiffel kunde av läsaren uppfattas som ett påstående om att anmälaren och flera andra advokater medvetet förfarit så att de hade fått ekonomisk ersättning som de inte varit berättigade till.

Det fanns inte fog för denna beskrivning av anmälaren.

Det var visserligen bra att tidningen publicerade tillrättlägganden och ursäkten. Enligt min bedömning var dock den ogrundade kopplingen mellan anmälaren och ekonomiskt fiffel som skedde på förstasidan av så allvarlig natur, att de uppföljande publiceringarna inte är tillräckliga för att Aftonbladet skall undgå pressetiskt klander.

Yttrandena till Pressens Opinionsnämnd

B har i yttrande till nämnden anfört att han blivit uppmärksam på att tidningen har fortsatt sin spridning av uppgifter, namn och bild, varje dag sedan publiceringen genom att sprida artikeln på Internet.

Aftonbladet har invänt att aftonbladet.se är ett självständigt företag med egen ansvarig utgivare, varför dess publicering torde sakna all relevans för nämndens ställningstagande när det gäller Aftonbladets publicering.

Pressens Opinionsnämnds beslut

Publiceringen på Internet har inte varit föremål för PO:s prövning. Nämnden tar därför inte upp anmälan i den delen till prövning.

Såvitt gäller publiceringen i Aftonbladet ansluter sig nämnden till PO:s bedömning och finner att tidningen genom publiceringen orsakat B en betydande publicitetsskada. Tidningen skall därför klandras för att den brutit mot god publicistisk sed.